

Årsberetning 1999 fra Udvalget vedr. Lokal Radio og TV Juni 2000

Udvalget

Udvalget vedr. Lokal Radio og TV nedsættes i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed af kulturministeren for en 4-årig periode. Det nuværende udvalg blev nedsat pr. 1. April 1998 og består af:

Landsdommer H.H. Brydesholt (formand)
Redaktionschef Thomas Petersen
Journalist Tove Hygum
Centerleder Knud Erik Skouby
Kandidatstipendiat Hanne Kirk Deichmann

Afdelingsingeniør i Telestyrelsen, Jarl Risum, deltager i udvalgets møder som tilforordnet.

Udvalgets sekretariat varetages af Kulturministeriets radio/tv-kontor.

I tilskudssager varetages sekretariatsfunktionen af Kulturministeriets Tilskudssekretariat.

Udvalget har i 1999 afholdt 15 møder.

1. Udvalgets virksomhed

UDVALGETS SAMMENSÆTNING

Kulturministeren beskikkede i 1998 det nuværende udvalg for perioden 1. april 1998 til 31. marts 2002. Udvalget er sammensat af landsdommer H.H. Brydesholt (formand), redaktionschef ved Kalundborg Folkeblad Thomas Petersen, journalist ved Danmarks Radio Tove Hygum, advokat og kandidatstipendiat ved Handelshøjskolen i Århus Hanne Kirk Deichmann og leder af Center for Teleinformation ved DTU Knud Erik Skouby. Afdelingsingeniør i Telestyrelsen Jarl Risum deltager i udvalgets møder som tilforordnet.

Udvalgets medlemmer skal i henhold til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed repræsentere henholdsvis juridisk, mediemæssig og teknisk sagkundskab.

NYE TILSKUDSREGLER

I henhold til den mediepolitiske aftale af 10. maj 1996 er der med virkning fra 1997 årligt afsat en pulje på 50 mio. kr. til ikke-kommercielle radio- og tv-stationer. Stationerne kunne søge driftstilskud og tilskud til projekter. Erfaringer fra de første uddelinger i 1997 førte til, at reglerne fra 1. januar 1998 blev ændret, således at det kun var stationernes egenproducerede udsendelser, som indgik i beregningen af driftstilskud. I lighed med 1998 har udvalget i 1999 brugt en del ressourcer på at søge at undgå, at der fandt "tilskudstænkning" sted, at sikre at tilskuddene kun blev anvendt til egenproducerede udsendelser og at stationerne sendte det antal timer egenproduktion, som de havde fået tilskud til. Med virkning fra regnskabsåret 1998 indførte udvalget den regel, at tilskuddene blev udbetalt kvartalsvis bagud, når stationerne havde indsendt oplysningsskema vedr. de udsendte timers egenproduktion i det forudgående kvartal. Samtidig besluttede udvalget, at tilskuddet for årets 4. kvartal først ville komme til udbetaling, når stationerne havde indsendt et revideret årsregnskab, som kunne godkendes. I 1999 udarbejdede udvalget desuden efter høring af revisororganisationerne og Rigsrevisionen en regnskabsinstruks, en revisionsinstruks samt en vejledning i bogføring og regnskab til brug for stationernes regnskabsaflæggelse. Instrukserne gælder for 1999-regnskabsaflæggelsen og fremefter.

Den 15. december 1998 blev der indgået en tillægsaftale til den mediepolitiske aftale af 10. maj 1996, som bl.a. betød, at tilskudsordningen til ikke-kommercielle radio- og tv-stationer blev lagt om med virkning fra 1. juli 1999. Hensigten var, at størstedelen af puljemidlerne skulle fordeles som programtilskud efter en konkret vurdering af ansøgningerne. Samtidig skulle stationerne kunne oppebære et basistilskud uden krav til egenproduktion. Ændringerne i regelsættet fremgik af en ny bekendtgørelse udarbejdet af Kulturministeriet i marts 1999 efter høring af organisationerne på radio-tv-området. Bekendtgørelsen pålagde også de lokale nævne en klarere tilsynsforpligtelse vedr. stationernes sendevirksomhed, således at nævnene skal gennemføre stikprøvekontrol af de udsendelser, der er ydet programtilskud til. Udvalget har desuden i bekendtgørelsen fået eksplicit hjemmel til at kræve tilskud helt eller delvis tilbagebetalt,

hvis et tilskud ikke er anvendt til bevilgede formål. For at muliggøre administrationen af en tilskudsordning, der bygger på en forhåndsformodning af planlagte programmer eller programrækker, er det nødvendigt, at ansøgningerne indeholder udførlige beskrivelser af programmerne. Ellers vil det heller ikke være muligt efterfølgende at afgøre, om de udsendte programmer svarer til dem, der er givet tilskud til.

Ændringerne i reglerne trådte i kraft pr. 1. juli 1999. Derfor fik stationerne tilskud i første halvår 1999 efter det tidligere regelsæt og for andet halvår 1999 efter det nye regelsæt. Ændringerne medførte vanskeligheder både for stationerne og Udvalget vedr. Lokal Radio og TV. For stationerne indtrådte radikale ændringer i tilskudsfordelingen i forhold til de forventninger, stationerne havde på baggrund af tilskudstildelingen for 1998. For udvalget indebar ændringerne, at der i højere grad på grundlag af skriftlige redegørelser skulle foretages forhåndsvurderinger af hvilke programmer, der når de blev realiseret, bedst ville svare til de intentioner, der ligger bag den nye ordning.

I kapitel 4 er nærmere beskrevet, hvilke konsekvenser ændringerne har haft.

MØDE MED INTERESSEENTER INDEN FOR LOKAL TV-OMRÅDET

Udvalget kunne konstatere en tydelig frustration over de nye tilskudsregler hos stationerne. Der var samtidig blandt tv-stationerne en udbredt utilfredshed med udvalgets fordeling af programtilskud, hvorefter den bevilling der var til rådighed, blev fordelt med halvdelen til henholdsvis de ikke-kommercielle lokalradioer og de ikke-kommercielle tv-stationer. Udvalget indbød derfor nogle kritiske lokale tv-stationer og organisationer til udvalgets møder, dels for at forklare udvalgets retningslinier i forbindelse med udvalgets fordeling af programtilskud og dels for at høre stationerne og organisationernes forslag til forbedring af fordelingen.

Udvalget har haft møde med lokal tv-stationerne Holeby Lokal-TV og TV-Samsø. Også organisationerne SLRTV og LT-V har været til møder.

Lokal tv-stationerne orienterede om vilkårene for de små stationer, der udelukkende viser lokalstof. Stationerne havde problemer med ansøgningerne til programstøtte, da det var svært på forhånd at beskrive indholdet af fremtidige programmer. Udvalget præciserede nødvendigheden af velbegrundede og uddybende ansøgninger, der var en forudsætning for administrationen af den nye ordning og det ønskede kvalitetsløft af programmerne.

Organisationerne inden for Lokal tv-området udtrykte skepsis overfor udvalgets praktisering af den nye ordning. De opfordrede udvalget til i højere grad at søge dialog med stationerne og knytte et tættere samarbejde med de lokale nævne.

REDEGØRELSE TIL KULTURMINISTEREN OM "TILSKUDSTÆNKNING"

Atter i 1999 var "tilskudstænkning" det store emne i pressen og internt blandt stationerne. Udvalgets behandling af konkrete sager førte til, at et par mindre københavnske lokalradioer fik frataget deres tilskud og mødt med krav om tilbagebetaling.

På foranledning af omtalen rejste et folketingsmedlem sagen over for kulturministeren, der bad udvalget om en redegørelse fra om tilskudsordningen.

Redegørelsen opsummerede de konkrete sager, som udvalget havde behandlet og redegjorde for vejledningen og kontrollen på området. Udvalget kunne konkludere, at der var rejst en række tilbagebetalingskrav overfor stationerne som følge af regnskabs- og revisionskontrollen og at tilskud bliver tilbageholdt, mens sagerne verserer. Det blev desuden oplyst i redegørelsen, at udvalget i forbindelse med tilskud under den nye ordning pr. 1. juli 1999 besluttede at indkalde eksempler på støttede programmer med henblik på at vurdere om programmerne lever op til det tilsigtede.

Udvalgets redegørelse er optrykt som bilag I til denne årsberetning.

VEJLEDNING VEDR. OMKOSTNINGSFORDELING AF SENDESAMVIRKER

Foranlediget af nogle konkrete sager udsendte udvalget i efteråret 1998 en vejledning vedr. omkostningsfordeling i sendesamvirker til de lokale nævne og til de lokale tv-stationer, som udsender programvirksomhed på en frekvens, hvor der må netværkes.

Det fremgår af bekendtgørelse om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed, at såfremt tilladelsehaverne på en frekvens (sendesamvirke) ikke kan blive enige om de økonomiske vilkår m.v. for samvirket, fastsættes disse af nævnet.

Udvalget anførte allerede i sin årsberetning fra 1996, at man i forbindelse med indførelsen af networking risikerede, at priserne for de ikke-kommercielle tv-stationer, som skulle sende i "vinduer", ville blive meget varierede, såfremt der ikke var nogle ensartede retningslinier. Udvalget forudså, at der kunne være behov for en vejledning af de lokale nævni i forbindelse med omkostningsfordeling i sendesamvirker med networking-tilladelse. Man bemærkede, at udvalgets vejledning ville være, at de ikke-kommercielle stationer, som sender i vinduer, alene skulle betale konkrete og dokumenterbare meromkostninger til networking-stationen.

Den udsendte vejledning præciserer dette synspunkt. Vejledningen er udtryk for den praksis, udvalget vil anlægge, såfremt der opstår klagesager, hvor spørgsmålet om omkostningsfordeling i sendesamvirker indgår.

Også i 1999 fik sekretariatet en række henvendelser om fordeling af omkostninger i sendesamvirker med networking-tilladelse. Udvalget har derfor ladet vejledningen indgå som bilag II til denne årsberetning.

INDKOMNE SAGER

I 1999 var det modsat de foregående år de lokale tv-stationer, der gav anledning til de fleste sager.

Udvalget kan desuden fortsat konstatere en tendens til, at sagerne bliver mere komplekse. Flere klager indeholder udover den egentlige klage over et nævns afgørelse om afslag på ansøgning om programtilladelse eller om inddragelse af en tilladelse også klager over nævnsmedlemmers påståede inhabilitet, nævnets procedurer for behandling af sager etc.

Det kan nævnes, at Fællesnævnet for Københavnsområdets udstedelse af nye programtilladelser afstedkom intet mindre end 12 klager på afslag på ansøgninger.

Udvalgets sekretariat mærkede igen i 1999 en forøgelse af mængden af forespørgsler fra de lokale nævns sekretariater om rådgivning. Sekretariatet giver gerne en generel rådgivning, men sekretariatet kan af hensyn til udvalgets funktion som ankeinstans ikke tage stilling i konkrete sager.

Med de ændrede regler for tilskud har udvalget oplevet en betydelig forøgelse af tilskudssager, hvor ansøgere efterfølgende har klaget over udvalgets fordeling og ønsket sagerne genoptaget. Der har været en klar overvægt af tv-stationer i disse sager. En enkelt lokal tv-station, der for 2. halvår 1999 fik 250.000 kr. i tilskud, har været så kritisk overfor udvalgets behandling af ansøgningerne for 2000, at man i indværende år har anlagt retssag mod Udvalget.

2. Udvalgets sagsområde

Udvalget træffer i henhold til radio- og fjernsynsloven den endelige administrative afgørelse i klagesager om lokale nævns afslag på ansøgning om tilladelse til lokal programvirksomhed. Udvalget træffer endvidere afgørelse i sager om tilladelseshaveres overholdelse af lovens krav om selvstændig udøvelse af programvirksomheden, i sager som omfatter flere lokale områder eller vedrører radio- og fjernsynsforetagender, som udøver programvirksomhed på et andet grundlag end en tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed.

Udvalget træffer afgørelse i sager om nedsættelse af fællesnævn, som omfatter kommuner med tilsammen mere end 300.000 indbyggere.

Udvalget træffer afgørelse i sager om networking-programmer.

Udvalget yder tilskud til ikke-kommercielle lokale radio- og tv-stationer efter reglerne i bekendtgørelse om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed. Udvalget administrerer desuden de to 4-årige forsøgspuljer, hvorfra der ydes tilskud til henholdsvis lokale tilladelseshavere samt medieværksteders forsøg med medieskoler og lokale tv-stationers forsøg med televirksomhed. Tilskudspuljen til forsøg med televirksomhed ophørte med udgangen af 1999.

Udvalget træffer efter forhandling med Telestyrelsen afgørelse om fordeling af sendestationer på lokale områder under hensyn til de frekvensmæssige muligheder.

Udvalget har efter loven mulighed for på eget initiativ at tage en sag op til behandling, uanset at sagen

efter de almindelige regler hører under de lokale nævns kompetence.

Udvalget rådgiver kulturministeren om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed.

Eftersom udvalget er tillagt den endelige administrative afgørelse i de konkrete sager, er kulturministeren afskåret fra at gå ind i sagerne. Såfremt der er politisk interesse om en sag, kan ministeren udelukkende orientere om den afgørelse, udvalget har truffet.

Udvalgets afgørelser skal naturligvis være i overensstemmelse med lovens bestemmelser, og der skal ved fortolkning efter almindelig juridisk metode lægges vægt på de ved lovens tilbliven tilkendegivne intentioner. Udvalgets arbejde falder under Folketingets Ombudsmands kompetence, og flere afgørelser har da også været indbragt for Ombudsmanden.

Kulturministeriets Tilskudssekretariat varetager sekretariatsfunktionen for udvalget i tilskudssager. Kulturministeriets radio/tv-kontor varetager sekretariatsfunktionen i alle øvrige sager.

3. Udvalgets afgørelser i 1999

Udvalget har i 1999 behandlet 17 klager over afslag på ansøgning om tilladelse til lokal programvirksomhed. 12 af disse klager vedrørte Kanal 23 i København. Udvalget har behandlet 2 klager over en endelig inddragelse af tilladelse og 2 klager over midlertidig inddragelse.

Udvalget har behandlet 1 sag om selvstændig udøvelse af programvirksomhed. Man behandlede også flere klager over fordeling af sendetid og et spørgsmål om kompetencen til at udstede programtilladelser. Hertil kommer en række anmodninger om tildeling af supplerende frekvenser og diverse henvendelser fra lokale nævn, tilladelseshavere og borgere.

Udover den almindelige behandling af ansøgninger om basis- og programtilskud fra puljen til ikke-kommercielle lokale stationer og tilskud fra forsøgspuljerne, har udvalget behandlet en række klager over afslag på støtte.

AFSLAG PÅ ANSØGNINGER OM PROGRAMTILLADELSE

Når et lokalt nævn giver afslag på en ansøgning om tilladelse til lokal radiovirksomhed, skyldes det typisk, at hele sendefladen er fyldt op af andre radioer, som nævnet finder tilsammen giver et alsidigt udbud af lokalradio i nævnsområdet. Afslagene er således udtryk for, at der er begrænsede sendemuligheder til rådighed i de lokale områder, og at efterspørgslen nogle steder overstiger, hvad der er mulighed for at imødekomme. Nævnet må derfor udøve et skøn over hvilke ansøgere, som skal foretrækkes med henblik på at opnå et alsidigt lokalt programudbud. Det samme kan gøre sig gældende for lokale tv-stationer i større byområder.

Udvalget har i 1999 truffet afgørelse i klager over afslag på ansøgning om programtilladelse vedrørende: Waves ApS (Næstved), Odense Radioforening, KKR/TV (København), Kanal 23 - samlet 12 klager, Ekko Esbjerg og Fjord TV (Frederiksværk).

4 ud af 6 klager over afslag på ansøgning om tilladelse vedrørte lokal-tv. Udvalget gav klager medhold i sagen om Waves ApS. I de 12 klager på afslag på Kanal 23 fik 5 klager medhold og nævnet blev anmodet om yderligere at genoptage 2 af klagesagerne.

Sagerne vedrørende Kanal 23, Ekko Esbjerg og Odense Radioforening vil blive omtalt i afsnittet om principielle afgørelser.

INDDRAGELSE AF TILLADELSE

De inddragelsessager, der ender som klagesager hos udvalget, er sager, hvor tilladelseshaveren efter det lokale nævns opfattelse har overtrådt loven, regler udstedt i henhold til loven eller vilkår for tilladelsen.

Udvalget traf afgørelse i sager vedrørende klager fra: UTV Aalborg, Radio Al-Maarifah (Karlebo), Radio Ratatosk (Hvidovre) og Græsrod TV Næstved.

2 af de 4 klager over inddragelse af tilladelse vedrørte lokalradio. Udvalget har givet klager medhold i én enkelt sag (Aalborg UTV), hvor nævnet blev pålagt at genbehandle sagen med henblik på fastsættelse af en ændret og mildere sanktion. I sagen om Græsrod TV Næstved, fandt udvalget ikke grundlag for en klage, da stationen ikke havde fået frataget deres programtilladelse. Klagerne fik ikke medhold i de 2

øvrige sager.

Sagen vedrørende Aalborg UTV vil blive omtalt i afsnittet om principielle afgørelser.

SELVSTÆNDIG PROGRAMVIRKSOMHED

Udvalget tager jævnligt stilling til spørgsmål om udøvelse af selvstændig programvirksomhed.

Loven kræver, at de lokale radio- og tv-stationer arbejder selvstændigt og lokalt. På den anden side er der ikke noget i vejen for, at den programansvarlige for den enkelte station sammen med andre lokale stationer foretager fælles indkøb af programmer. Beslutningen om at anvende de indkøbte programmer skal blot altid alene træffes af den lokale programansvarlige. Det er ikke nok, at virksomheden er tilrettelagt således, at den programansvarlige formelt har ret til at bestemme om et bestemt program skal sendes eller ej. Der skal også reelt være tale om et valg. Radio- eller tv-stationen skal altså råde over tekniske og menneskelige ressourcer, der gør det praktisk muligt at udsende andre programmer end dem, der bliver tilbudt af en producent.

Det er typisk i forbindelse med selskabskonstruktioner og heraf følgende samarbejdsaftaler med produktionsselskaber, at spørgsmålet om selvstændig programvirksomhed rejser sig. Der skal være en reel adskillelse mellem stationen og det pågældende produktionsselskab. Hvis en station indgår en aftale med et produktionsselskab og udfra denne aftale ikke kan indgå aftaler med andre uafhængige produktionsselskaber, er det klart, at der ikke er tale om selvstændig programvirksomhed. Tilladelsehaveren skal have en reel mulighed for at producere et alternativ til det, som et produktionsselskab kan levere.

Udvalget behandlede i 1999 én enkelt konkret sag om udøvelse af selvstændig programvirksomhed i Aalborg. Sagen bliver omtalt i afsnittet om principielle afgørelser.

TILLADELSER TIL NETWORKING

Siden den 1. januar 1997 har de lokale nævn haft mulighed for at udstede en såkaldt networking-tilladelse på lokal-tv-området. Den der opnår en tilladelse til networking får rådighed over hele frekvensen med undtagelse af de såkaldte vinduer, som i henhold til radio- og fjernsynsloven skal afsættes til ikke-kommercielle tv-stationer.

I medfør af tillægsaftalen af 3. marts 1999 til medieaftalen af 10. maj 1996 orienterede udvalget de lokale nævn om, at ledige lokal-tv-frekvenser skulle inddrages til brug for udsendelse af DR 2.

Ifølge aftalen kunne der inden 3. september 1999 søges om networking-tilladelse på de ledige lokal-tv-frekvenser. De lokale nævn skulle på sædvanlig vis vurdere om eventuelle ansøgere om networking-tilladelse opfyldte kravene til at få en tilladelse. Der skulle udstedes en networking-tilladelse, såfremt ansøgeren opfyldte betingelserne. Eventuelt afslag kunne påklages til udvalget.

Hvis en ansøgning om networking-tilladelse ikke kunne imødekommes, blev den relevante frekvens stillet til rådighed for DR dagligt i tidsrummet kl. 15.00-01.00. Hvis programansøgningen blev imødekommet, skulle programvirksomheden være påbegyndt senest ½ år efter udstedelsen af programtilladelsen. I modsat fald bortfaldt tilladelsen automatisk og blev stillet til rådighed for DR. På de frekvenser, som stilles til rådighed for DR, kan der uden for tidsrummet kl. 15.00-01.00 udstedes tilladelse til lokal-tv. Tilladelse kan gives til såvel kommercielle som ikke kommercielle stationer - dog ikke til networking-stationer.

I 1999 udmeldte udvalget efter forudgående behandling i de lokale nævn frekvenser til brug for networking i Hillerød, Slagelse, Holstebro, Hjørring, Svendborg, Esbjerg, Århus, Herning, Nykøbing, Vordingborg og Aalborg.

Udvalget modtog 1 klage over afslag på ansøgning om networking-tilladelse i 1999 fra Viborg. Klagen blev ikke færdigbehandlet i 1999.

Endvidere besluttede udvalget at inddrage frekvensen i Frederiksværk trods en ansøgning fra Fjord TV. Udvalget kunne konstatere, at frekvensen ikke kunne udmeldes til Fjord TV, da stationen hverken var eller ønskede at blive en networking-station. Fjord-TV var derfor ikke omfattet af den mediepolitiske tillægsaftale af 3. marts 1999.

KLAGER TIL FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Udvalget behandlede i 1999 to ombudsmandssager.

Radio Upstairs

Folketingets Ombudsmand afgav den 17. november 1999 en udtalelse foranlediget af en klage fra Radio Upstairs i Frederikssund over Udvalgets afgørelse af 7. oktober 1997 om inddragelse af Radio Upstairs' tilladelse til programvirksomhed. Det lokale nævn i Frederikssund havde inddraget tilladelsen under henvisning til ulovlige reklamer for spiritus, og fordi dens vedtægtsmæssige konstruktion ikke levede op til reglerne i radio og fjernsynsloven om uafhængighed. Inddragelsen af lokalradioens sendetilladelse ville imidlertid først få virkning fra et tidspunkt, hvor lokalradioen alligevel ville standse sine aktiviteter i Frederikssundområdet og begynde at sende fra et andet lokalnævns område. Udvalget tog af egen drift sagen op og afgjorde, at sendetilladelsen skulle inddrages 14 dage før lokalradioen standsede sine aktiviteter i Frederikssundområdet. Ombudsmanden udtalte, at udvalget efter bestemmelsen i radio- og fjernsynslovens § 59, stk. 8, nr. 3, kunne indkalde sagen til behandling, men at udvalget savnede hjemmel til at træffe en afgørelse, der var mere bebyrdende for Radio Upstairs end det lokale nævns afgørelse. Ombudsmanden fandt endvidere, der var begået formelle fejl under sagsbehandlingen. Udvalget besluttede i overensstemmelse med ombudsmandens udtalelse at genoptage sagen og traf en ny afgørelse, der stadfæstede det lokale nævns afgørelse om sendetilladelsens inddragelse fra det tidspunkt, hvor sendevirksomheden på grundlag af den omhandlende tilladelse alligevel ville ophøre.

Udvalget har foranlediget af denne sag henstillet til Kulturministeriet, at der skabes en klar hjemmel for udvalget til i tilfælde, hvor et lokalt nævn har truffet en urigtig, for mild afgørelse, vil udvalgets afgørelse redressere fejlen. Meningen med udvalgets "call in" beføjelser har netop været at give udvalget mulighed for at sikre, at de lokale nævn ikke uberettiget udviser en for mild indstilling overfor lokale tilladelseshaveres overtrædelser af reglerne.

Radio Oasen

Igennem Kulturministeriet blev udvalget anmodet om at svare på en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand i forbindelse med en klage fra Radio Oasen i Greve.

Baggrunden for Radio Oasens klage var et afslag på ansøgning om basistilskud i 1999. Afslaget var begrundet med, at ansøgningen var for sent indkommet og midlerne var uddelt blandt de eksisterende tilladelseshavere. Årsagen til den for sent indkomne ansøgning var ifølge klager, at ingen myndighed havde oplyst radioen om ansøgningsfristerne i forbindelse med de nye tilskudsregler.

På baggrund af klagen bad Folketingets Ombudsmand udvalget om en udtalelse i anledning af klagen, herunder specielt forhold vedrørende udvalgets kompetence til at fastsætte retningslinier for bl.a. indsendelse af ansøgninger og udbetaling af tilskud og om hvilke overvejelser udvalget havde gjort sig vedrørende valget af bekendtgørelsesform for retningslinierne, herunder om disse burde have været offentliggjort i lovtidende.

Udvalget svarede, at kulturministeren har bemyndigelse til bl.a. at fastsætte regler for fordelingen af tilskud til lokale radio- og tv-stationer, jf. § 60b i lovbekendtgørelse nr. 208 af 6. april 1999. Udvalget vedr. Lokal Radio og TV fastsætter retningslinier for indsendelse af ansøgninger og udbetaling af tilskud m.v., jf. § 43 i bekendtgørelse nr. 606 af 19. juli 1999.

Det var udvalgets opfattelse, at det - indenfor de ved ordningens vedtagelse forudsatte rammer - fortsat bør være udvalget, der udformer de konkrete retningslinier, herunder fordelingen af programtilskudsmidler mellem henholdsvis radio- og tv-stationer. Udvalget, der løbende følger udviklingen i de lokale elektroniske medier, har herved mulighed for at justere retningslinierne i lyset af de ændringer, der sker på området.

Udvalget gjorde opmærksom på, at offentliggørelse af retningslinierne sker på en måde, der skulle sikre, at de ikke-professionelle kredse, støtteordningen retter sig til, får den fornødne information. Offentliggørelsen sker gennem annoncering i aviser, på internettet og ved udsendelse til samtlige lokale radio- og tv-nævn, der har til opgave at informere de eksisterende tilladelseshavere. Det har hverken under den gældende eller tidligere tilskudsordninger været overvejet at offentliggøre retningslinierne i Lovtidende.

Ombudsmanden har endnu ikke truffet afgørelse i sagen.

FÆLLES NÆVN

I henhold til den gældende radio- og fjernsynslov kan de involverede kommunalbestyrelser uden særlig tilladelse etablere fælles nævn, så længe det samlede antal indbyggere ikke overstiger 300.000. Udvalget

skal derimod godkende fælles nævn med et større indbyggergrundlag.

Udvalget lægger ved godkendelser af fælles nævn vægt på, om de pågældende kommuner i forvejen har en sådan indbyrdes relation, at befolkningen har en naturlig interesse i at følge med i, hvad der foregår de andre steder. Der vil normalt være tale om en central by med opland, og der vil typisk i forvejen være en række fælles aktiviteter. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at kommunerne har en fælles interesse i at styrke deres egen handelsstand gennem at opbygge en slagkraftig lokalradio med deraf følgende reklamemuligheder.

Udvalget behandlede 1 dispensation for grænsen på 300.000 indbyggere i forbindelse med nedsættelse af et større fælles nævn. Udvalget godkendte nedsættelsen af et større fælles nævn omkring Århus. Udvalget lagde i deres godkendelse vægt på, at der i de omhandlede kommuner var en betydelige pendling og derudover eksisterede et stort og stigende samarbejde mellem kommunerne på det erhvervsmæssige og kulturelle område.

ØVRIGE SAGER

Begrænsning i adgangen for et lokalt nævn til at delegere kompetence til formanden

Et medlem af fællesnævnet i Aalborg klagede over, at formanden havde udstedt programtilladelsen uden at kontakte nævnsmedlemmerne.

Udvalget gjorde opmærksom på, at som udgangspunkt skal medlemmerne af et lokalt radio- og fjernsynsnævn mødes, når der skal træffes afgørelse i en sag. Kun undtagelsesvis eller ved visse sagstyper af ubetydelig karakter kan sagerne behandles skriftligt. Udstedelse af programtilladelser er ikke sager af ubetydelig karakter. Udarbejdelse af indstillinger i forbindelse med behandling af tilskudsansøgninger er heller ikke sager af ubetydelig karakter. Der kan således ikke i sådanne sager ske en permanent kompetence-delegation til formanden eller sekretariatet.

Fordeling af sendetid

Udvalget behandlede flere klagesager over fordeling af sendetid. Den største sag omhandlede Kanal 23 i København, hvor i alt 43 stationer fik udstedt tilladelser. 7 af tilladelseshaverne havde klaget over placering af sendetimerne. Sagerne omtales under principielle sager.

Udvalget gav ikke medhold i en klage over fordeling af sendetid fra Radio Mageløs i Odense, der mente, at deres forhold var blevet forringet ved nævnets fordeling af nye sendetider. Stationen var utilfreds med, at nævnet i forbindelse med udstedelsen af nye sendetilladelser havde givet tilladelse til i alt 3 stationer på frekvensen mod tidligere 2, og at de 2 andre sendetilladelser var givet til ikke-kommercielle stationer, hvor frekvensen tidligere havde været forbeholdt kommercielle stationer.

Hertil anførte udvalget, at de lokale nævn har kompetencen til at skønne over hvilke af de ansøgere, der i øvrigt opfylder lovens betingelser for at få en programtilladelse, der skal foretrækkes på de frekvenser, der er til rådighed i det lokale område med henblik på at opnå et alsidigt lokalt programudbud. Det ligger indenfor lovens rammer både at lægge vægt på erfaringer fra den forløbne tilladelsesperiode og at tage hensyn til nye stationers opståen.

Advarsel til TvDanmark

Udvalget har givet TvDanmark/Kanal 60 en advarsel for en åbenbar overtrædelse af reklamelovgivningen. Baggrunden var en klage over, at TvDanmark havde bragt opfordringer til at stemme på stationen i forbindelse med Tele Danmarks brugerafstemning. Opfordringen var bragt uden for reklameblokken, fordi TvDanmark mente, at der var tale om programinformation.

Udvalget fastslog, at opfordringen til at stemme på stationen ikke kan betragtes som en integreret del af foramtalen af kommende programmer. Reklamen skulle derfor have været placeret i blokke mellem udsendelserne, hvilket ikke var tilfældet.

PRINCIPIELLE AFGØRELSER

Blandt udvalgets afgørelser vedrørende afslag på ansøgning om programtilladelse i 1999 er der grund til at fremhæve klagesagerne fra Kanal 23 i forbindelse med at det Fælles Fjernsynsnævn for Københavnsområdet udstedte nye programtilladelser. Udvalget modtog som tidligere nævnt 12 klager på afslag fra nævnet i Københavnsområdet.

Udvalget gav en del af klagerne medhold i, at der ikke med den givne begrundelse burde være givet afslag, mens andre klager ikke fik medhold.

Udvalget lagde i sine afgørelser vægt på, at lokal radio- og tv-ordningen er en decentral ordning, hvor de lokale radio- og fjernsynsnævn er tillagt kompetence til at opstille kriterier og herefter skønne over hvilke ansøgere, der i øvrigt opfylder lovens betingelser for at få en programtilladelse, der skal foretrækkes med henblik på at opnå et alsidigt lokalt programudbud. Det ligger inden for lovens rammer at lægge vægt på programplaner, formål, økonomiske forudsætninger, troværdighed, geografisk spredning, etnisk repræsentation og erfaringer fra den forløbne tilladelsesperiode.

Efter behandlingen af afslag på sendetilladelser anmodede udvalget Fællesnævnet om at foretage en ny vurdering af spørgsmålet om fordeling og placering af sendetimer. Udvalget henstillede i denne forbindelse, at nævnet sørgede for i første omgang at lade det tekniske sendesamvirke forsøge at foretage en ny fordeling og placering.

Det er udvalgets praksis at kræve, at tildeling af sendetid ikke må bevirke, at tilladelseshaveren reelt ikke har mulighed for at udøve en meningsfyldt programvirksomhed. Dette betyder, at tilladelseshaveren skal tildeles et vist mindstemål af sendetid, og at sendetiden skal ligge på et tidspunkt, der er relevant i forhold til publikum, radioen efter de programplaner, der ligger til grund for sendetilladelsen, vil henvende sig til.

Da det tekniske sendesamvirke ikke kunne komme til enighed om en ny fordeling og placering af sendetimer, måtte nævnet træffe den endelige afgørelse om fordelingen og placeringen af sendetimer til i alt 43 tilladelseshavere.

Nævnet tog ved fordeling og placering af sendetimer udgangspunkt i sendesamvirkets fremsendte forslag. Nævnet valgte en bred strategi, således at så mange stationer som muligt fik programtilladelse. Man valgte ligeledes at give alle nye stationer og alle stationer med etnisk baggrund hver 2 ugentlige timer, medmindre stationen selv havde søgt om færre timer. Nævnet var nødt til at foretage en prioritering blandt tilladelseshaverne, og ikke alle stationer fik del i prime time.

Udvalget modtog herpå klager fra en række tilladelseshavere, heraf en del med etnisk tilhørsforhold.

Klagerne fik ikke medhold. Udvalget udtalte, at det er det lokale nævn, som på baggrund af saglige hensyn fastlægger en lokal mediepolitik. Udvalget fandt det i overensstemmelse med lovgivningen, at nævnet i forbindelse med fordeling af programtilladelser på kanal 23, havde valgt at så mange tilladelseshavere som muligt, kunne opnå programtilladelse. På denne baggrund havde nævnet måtte foretage nogle vanskelige afgrænsninger og prioriteringer for at fordele og placere sendetimer. Udvalget fandt ikke grundlag for at tilsidesætte de af nævnet valgte fordelingskriterier, herunder at samtlige etniske tilladelseshavere havde fået tildelt 2 ugentlige sendetimer.

En anden afgørelse var vedrørende tv-stationen Ekko Esbjergs klage over afslag på ansøgning om programtilladelse. Ekko Esbjerg fik ikke medhold i klagen.

Nævnets begrundelse for afslaget var, at foreningens vedtægter ikke var fyldestgørende, og at der var tvivl om, hvorvidt den økonomiske formåen stod mål med intentionerne for programvirksomheden. Ekko Esbjerg havde ikke startkapital, og de anførte indtægter stammede udelukkende fra et forventet tilskud fra Kulturministeriet. Nævnet følte sig heller ikke overbevist om, at der var tale om selvstændig programvirksomhed på baggrund af en indgået samarbejdsaftale.

Udvalget tiltrådte nævnets afgørelse, idet man lagde vægt på klagerens tvivlsomme økonomiske muligheder for at realisere en selvstændig programvirksomhed.

En anden principiel afgørelse var en klage fra Radioforeningen i Odense, der ikke havde opnået programtilladelse, da nævnet udstedte nye tilladelser. Nævnet begrundede afslaget med, at der ikke var ledig sendetid, fordi nævnet havde besluttet at tildele den omhandlende frekvens til den igangværende tilladelseshaver. Nævnet havde i sin tildeling lagt vægt på erfaringer med eksisterende tilladelseshavere, hvilket der var gjort opmærksom på i retningslinierne for ansøgningerne. Radioforeningen fandt det urimeligt, at nævnet gav eksisterende sendetilladelseshavere fortrinsret på sådan en måde, at man reelt udelukkede nye tilladelseshavere.

Udvalget gav ikke klager medhold. Man lagde vægt på, at der ved lokal radio- og tv-ordningen er tillagt de lokale nævn kompetence til at skønne over hvilke af de ansøgere, der i øvrigt opfylder lovens betingelser for at få en programtilladelse, der skal foretrækkes med henblik på at opnå et alsidigt lokalt programudbud. Det ligger inden for lovens rammer, at lægge vægt på erfaringer fra den forløbne

tilladelsesperiode, så længe der tages højde for kravet om alsidighed og lokal tilknytning.

Blandt udvalgets afgørelser i sager om inddragelse af tilladelse til lokal programvirksomhed skal én sag fremhæves.

Den ikke-kommercielle tv-station UTV Aalborg i Aalborg påklagede en midlertidig inddragelse af deres programtilladelse på 6 måneder. Inddragelsen skete på grundlag af en række gentagne overtrædelser af radio- og fjernsynsloven. Ifølge nævnet havde UTV således gentagne gange brugt de første 5-10 minutter af deres sendetid på at udsende faste skilte med stationens logo samt udsende musikvideoer, som ikke var lokalt produceret. Der var også flere andre eksempler på, at stationen udsendte indslag, der intet havde med lokalsamfundet at gøre.

I sin afgørelse slog udvalget fast, at det lokale nævn har et ansvar for at føre tilsyn med overholdelsen af lovkrav og vilkår for en programtilladelse, og i tilfælde af overtrædelse at bestemme eventuelle konsekvenser heraf.

Udvalget tiltrådte, at klageren havde gjort sig skyldig i de af nævnet anførte overtrædelser.

Udvalget kunne på den baggrund tiltræde, at der skete en reaktion på de konstaterede overtrædelser. Normalt er udvalget tilbageholdende med at ændre på de sanktioner, som et nævn fastsætter indenfor lovens rammer. På den anden side er det udvalgets opgave at tilse, at der er et vist ensartet reaktionsmønster overfor ensartede overtrædelser. Den anvendte sanktion med inddragelsen af programtilladelsen i 6 måneder svarede ikke til de reaktioner, der var anvendt i tilsvarende sager. Her havde det almindelige niveau været en advarsel eller inddragelse af programtilladelsen i højst nogle få uger.

Udvalget forpligtigede derfor nævnet til at genbehandle sagen med henblik på fastsættelse af en ændret sanktion.

Endelig skal en sag om selvstændig udøvelse af programvirksomhed fremhæves. Det drejer sig om Aalborg Medieselskabs Fjernsynstilladelsesforening, der var indehaver af en networking-tilladelse. Derudover eksisterede selskabet Aalborg Medieselskab, som havde til formål at finde finansiering til at drive radio og tv i Aalborg. Personkredsen bag de to selskaber var stort set identiske, og det blev oplyst, at programdrøftelser og planlægning skete på Aalborg Medieselskabs bestyrelsesmøder.

Udvalget fandt det tvivlsomt, om denne konstruktion overholdt lovens regler om selvstændig programvirksomhed, og det blev besluttet at drøfte sagen ved et fælles møde i Aalborg.

På mødet konstaterede udvalgets formand, at opsplitningen i på den ene side en sendetilladelsesforening, der tager beslutninger om programvirksomheden, og på den anden side et medieselskab, der råder over produktionsudstyr m.v., ikke er i overensstemmelse med radio- og fjernsynslovgivningen. Tilladelseshaveren skal i henhold til loven udøve sin programvirksomhed selvstændigt, dvs. at tilladelseshaveren ikke må være afhængig af et produktionsselskab eller lignende. Tilladelseshaveren skal således have en reel mulighed for at producere et alternativ til det produktionsselskabet kan levere.

For at opfylde lovens krav, var det nødvendigt, at der var identitet mellem tilladelseshaver og producent.

Løsningen blev, at programtilladelsen blev overført til Medieselskabet, der herefter måtte ændre sine vedtægter, således at Medieselskabet kun havde til formål at drive tv-virksomhed.

4. Fordeling af tilskud til de lokale radio- og tv-stationer

1. HALVÅR 1999

Tilskud til de ikke-kommercielle lokale radio- og tv-stationer er for 1. halvår 1999 givet som driftstilskud til ansøgere, som opfyldte følgende betingelser:

Ansøgeren er en ikke-kommerciel lokal radio- eller tv-station, eller en kommune, som har tilladelse til programvirksomhed. Ved ikke-kommercielle stationer forstås stationer, som ikke har reklameindtægter. En lokal radiostation må ikke have ansat lønnede medarbejdere bortset fra offentlig støttet arbejdskraft.

Ansøgeren har på ansøgningstidspunktet haft regelmæssig udsendelsesvirksomhed i seks måneder.

Ansøgeren skulle i sin programvirksomhed lægge vægt på lokal information og/eller debat eller imødekomme særlige interessegruppers behov.

Udvalget kunne i særlige tilfælde efter en konkret vurdering fravige en eller flere af betingelserne.

Driftstilskuddet kunne alene ydes til radio- eller tv-stationens egenproduktion, der udgjorde beregningsgrundlaget for driftstilskuddet. Genudsendelser kunne ikke indgå i beregningsgrundlaget.

Indehavere af programtilladelser kunne desuden søge om tilskud til projekter, som ofte havde karakter af uddannelsesaktiviteter rettet mod frivillige medarbejdere.

Driftstilskuddene for radiostationers egenproduktion var i 1998 og 1. halvår 1999 fastsat til 100 kr. pr. time, dog maksimalt 40 timer pr. uge. Det betød, at en radiostation ifølge det forrige regelsæt kunne oppebære op til 208.000 kr. i driftstilskud om året.

Driftstilskuddene for tv-stationernes egenproduktion var i 1998 og 1. halvår 1999 fastsat til 5000 kr. pr. sendetime, dog maksimalt 3 timer pr. uge. Det betød, at en tv-station ifølge det forrige regelsæt kunne oppebære op til 780.000 kr. i tilskud om året.

2. HALVÅR 1999

Ifølge regelsættet, som trådte i kraft pr. 1. juli 1999 er en ansøger berettiget til at modtage basistilskud, når følgende betingelser er opfyldt:

1. Ansøgeren er en ikke-kommerciel lokal radio- eller tv-station, eller en kommune, som har tilladelse til programvirksomhed. Ved ikke-kommercielle stationer forstås stationer, som ikke har reklameindtægter
2. Ansøgeren har på ansøgningstidspunktet haft regelmæssig udsendelsesvirksomhed i seks måneder.

Udvalget kan i særlige tilfælde efter en konkret vurdering fravige en eller begge betingelser.

Basistilskuddet er fastsat til 100 kr. pr. udsendt time for radiostationer og 1000 kr. pr. udsendt time for tv-stationer. Der kan til hver radiostation maksimalt ydes tilskud til 15 timer ugentligt og til hver tv-station maksimalt 3 timer ugentligt. Det betyder, at en radiostation maksimalt kan oppebære et basistilskud på 78.000 kr. om året og en tv-station et basistilskud på 156.000 kr. om året.

Udover basistilskuddet kan Udvalget vedr. Lokal Radio og TV yde programtilskud til enkeltprogrammer og programrækker, som:

1. indeholder lokal information og debat
2. imødekommer mindretalsgruppers eller mediesvage gruppers behov eller
3. involverer borgerne i produktionen (public access).

Der kan desuden ydes tilskud til programmer eller projekter, som fremmer den lokale stations kompetenceopbygning eller giver programvirksomheden et kvalitetsløft.

Det er en forudsætning for at modtage programtilskud, at stationen er berettiget til at modtage basistilskud.

Endelig kan der ydes tilskud til uddannelsesaktiviteter. Både indehavere af programtilladelser og de ikke-kommercielle stationers organisationer samt f.eks. højskoler kan opnå tilskud til uddannelse af primært frivillige medarbejdere på de lokale radio- og tv-stationer.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at ikke-kommercielle stationer kun skal opfylde nogle få objektive krav for at være berettiget til basistilskud og taksterne for basistilskuddene til henholdsvis radio- og tv-virksomhed fremgår også af bekendtgørelsen. Af den sum, som rester efter uddeling af basistilskud skal indtil 5 mio. kr. anvendes til uddannelsesaktiviteter og det resterende beløb til programtilskud. Udvalget skulle ifølge bekendtgørelsen fastsætte fordelingsnøglen for fordeling af programtilskuddet på henholdsvis radio- og tv-virksomheden. Efter høring af organisationerne fastsatte Udvalget

fordelingsnøglen, så 50% går til radio-virksomhed og 50% til tv-virksomhed. Denne fordelingsnøgle tager hensyn til, at der er ca. 2-3 gange så mange tilskudsberettigede radiostationer i forhold til tv-stationer, og at tv-produktion er væsentligt dyrere end radio-produktion.

KONSEKVENSERNE AF DE NYE REGLER

Efter de tidligere regler kunne en tv-station oppebære op til 780.000 kr. årligt i driftstilskud, men efter de nye regler er stationen kun sikret 156.000 kr., hvis stationen ikke modtager programtilskud. Tilsvarende kunne en radiostation tidligere oppebære op til 208.000 kr. årligt i driftstilskud, men er nu kun sikret 78.000 kr., hvis den ikke modtager programtilskud.

Ved sin bedømmelse af programansøgningerne anlægger udvalget en kvalitativ vurdering baseret på programansøgningernes indhold og budget, ligesom indstillingerne fra de lokale nævn tillægges stor vægt. Sekretariatet indhenter supplerende oplysninger fra stationerne, hvis man vurderer, at ansøgningerne ikke er uddybende nok. En ansøger, der ikke giver tilstrækkeligt konkretiserede oplysninger, vil ikke komme i betragtning. Om begrundelsen herfor henvises til afsnittet om de nye tilskudsregler på denne årsberetnings første sider.

De nye regler har givet en væsentlig ændring af tilskudsfordelingen i forhold til 1998 og første halvår 1999. Udvalget måtte prioritere meget stramt på grund af midlernes begrænsede størrelse. Der er sket en stor forøgelse i det antal tv-stationer, som har opnået programtilladelse, og ansøgerkredsen er således udvidet betydeligt.

Udvalget har udarbejdet udførlige retningslinier for tilskud med beskrivelse af kravene til ansøgningerne. Disse regler er distribueret til organisationer, lokale nævn og de enkelte stationer, inden de nye regler trådte i kraft, men da reglerne trådte i kraft midt i året, var der stort tidspres på stationer/lokale nævn og udvalget. Alle arbejdede for at stationerne kunne få svar på ansøgningerne hurtigst muligt efter, at reglerne var trådt i kraft. Det har været vanskeligt for en del stationer at leve op til de forøgede krav til beskrivelse af programvirksomheden. Stationerne som til trods herfor alligevel fik programtilskud i første runde, blev i tilsagnsbrevet meddelt, at ansøgningerne skulle forbedres fremover, hvis de skulle tages i betragtning.

Det har vakt stor utilfredshed især blandt tv-stationerne, at tilskuddene generelt er blevet lavere, og desuden at stationerne med meget kort varsel midt i et regnskabsår måtte indrette virksomheden efter en væsentligt ændret økonomi.

Udvalget fastsatte en ansøgningsfrist for år 2000 pr. 1. november 1999. Stationerne fik inden årsskiftet svar vedr. tilskudsfordelingen for år 2000.

PULJEN TIL IKKE KOMMERCIELLE LOKALE RADIO- OG TV-STATIONER

Udvalget har i 1999 i alt fordelt 45.670.062 kr. til lokale ikke-kommercielle radio- og tv-stationer. Tilskuddet er ydet til både drift og projektet i første halvår 1999, samt uddannelses-, basis- og programstøtte for sidste halvår 1999.

Driftsstøtte

Udvalget har bevilget 22.948.077 kr. i driftstilskud for 1. halvår 1999, heraf 8.081.153 kr. til radio og 14.866.924 kr. til tv. Der blev bevilget støtte til 201 ansøgere ud af 206, heraf 145 radio-stationer og 56 tv-stationer.

Projekttilskud

I projekttilskud blev der i alt ydet 2.558.150 kr., hvoraf der blev givet tilskud til 14 radio-projekter (886.750 kr.), og til 24 tv-projekter (1.671.400 kr.) ud af i alt 124 ansøgninger.

Basistilskud

I basistilskud for sidste halvår 1999 blev der bevilget i alt 8.153.692 kr., heraf 4.521.912 kr. til radio og 3.631.780 til tv. Der blev bevilget støtte til 217 ansøgere ud af 223, heraf 138 radio-stationer og 79 tv-stationer.

Programtilskud

I programtilskud for sidste halvår 1999 bevilgede udvalget i alt 9.523.955 kr., heraf 4.540.550 kr. til radio, og 4.983.405 kr. til tv. Der blev bevilget støtte til 106 ansøgere ud af 147, heraf 62 radio-stationer og 44 tv-stationer.

UDDANNELSESTILSKUD

I uddannelsesstøtte blev der i 1999 i alt bevilget 2.486.188 kr., heraf blev der givet tilskud til 15 radio-stationer (490.025 kr.) og 25 tv-stationer (1.996.163 kr.) ud af i alt 73 ansøgninger.

DE TO FIRE-ÅRIGE FORSØGSPULJER

PULJEN TIL FORSØG MED MEDIESKOLER

Hele bevillingsrammen på 5.000.000 kr. til forsøg med medieskoler blev uddelt i 1999. Der blev bevilget støtte til 14 projekter ud af 33 ansøgninger. Mange var støtteværdige, men midlerne knappe.

PULJEN TIL LOKALE TV-STATIONERS FORSØG MED TELEVIRKSOMHED

Hele bevillingsrammen på 5.000.000 kr. til tv-stationernes forsøg med televirksomhed blev uddelt i 1999. Der blev bevilget støtte til 10 projekter ud af 20 ansøgninger. Medieforskere har for Kulturministeriet foretaget en evaluering af forsøg med tilskud til televirksomhed. Evalueringen var generelt positiv, men det er politisk besluttet, at puljen skulle uddeles for sidste gang i 1999.